

9950

No: 1777.

~~1789, 19.~~

2

PROCANCELLARIVS
IOS. LVD. ERN. PÜTTMANNVS

I. V. D
CATHEDRALIS ECCLESIAE NVMBVGENSIS CANONICVS
PANDECT. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR
ASSESSOR

SOLLEMNIA INAVGVRALIA
PRAECLARISSIMI CANDIDATI
CAROLI FRIDERICI CVRTII
LIPSIENSIS

A. D. XXIV. DECEMBRIS MDCCLXXXIX

PUBLICICE CELEBRANDA

INDICIT

PROGYNCEITLARS

1071 N. O. B. W. L. B. A. N. I. S.

PROGYNCEITLARS

PROGYNCEITLARS

PROGYNCEITLARS

PROGYNCEITLARS

PROGYNCEITLARS

PROGYNCEITLARS

PROGYNCEITLARS

MISCELLANEORVM
AD IVS PERTINENTIVM
SPECIMEN X.

CAPVT XXI.

*Memorabilis refertur species ex cap. I. X. de his, quae vi metusque
causa fiunt.*

Referam hoc capite speciem ex Decretalibus admodum memorabilem, fabulae romanensi haud abfimilem, Sec. XII. in Hispania magnis animorum motibus agitatam, variosque per casus ad ALEXANDRVM III. P. M. delatam, et ab hoc Epistola quadam decretali, hodie adhuc reliqua, sapientissime decifam. Nec profecto id mirum, cum ALEXANDER III. a iuris ciuilis peritia prae caeteris commendetur, ipseque ante Pontificatum Bononiae ius publice fuerit professus; qui a ROBERTO DE MONTE in *App. ad Sig. Gemblac. Chron. ap. Pistorium Tom. I. Script. rer. german. pag. 930.* vocatur in diuina pagina praeceptor maximus, et in decretis et canonibus, et romanis legibus praecipuus, vtpote qui multas quaestiones difficiles et graues in decretis et legibus absoluerit atque enuclearit. Errant profecto, magno-

pere errant, qui nihil bonae frugis in decretalibus inueniri opinantur; quos dudum rectam in viam reducere potuisset G. C. WOLFFII *Commentat. Quantum interfit resp. iuris canonici studium?* Existat etiam IAC. VOORDAE *pro Decretalibus P. R. epistolis oratio*, eiusdem *Interpr. et Emend. iur. rom. (Tr. ad Rh. 1768.)* adiecta. Enimvero recte monuit Cel. CHRISTOPH. SAXIVS in *Onomast. litterar. P. II. p. 115.* Or. illam longe alio spectare, eiusque auctorem legum pontificiarum vtilitatem et rationem, suis accommodatam temporibus, ironia quadam Socratica demonstrare voluisse. Quidquid autem huius rei sit, negari profecto haud potest, multa inter Decretales, GREGORII IX. iussu collectas, sapientissima reperiri rescripta, quae quidem rescriptis Imp. in Cod. repet. praelect. relatis nullatenus inferiora esse videntur. Certe exemplum, de quo in praesenti dicere constitui, ita comparatum est, ut cum aequitate, tum sapientia sese, quam quod maxime, commendet. Sed fatis praefaminis.

In Hispania Sec. XII. vivebat vir nobilis et potens, addunt etiam *prudens*, quam vere, penes lectores ipsos iudicium esto. Vxorem in iuuenilis habebat aetatis, quacum non modo ab initio admodum vivebat concorditer, sed in cuius etiam amore sibi vnice placebat, quaeque ipsi mox filiolum, patris imaginem, peperit. Verum enim vero quod plerumque fieri solet, non diuturna fuit illa coniugum concordia, sed, quasi daemon aliquis inuidiosus matrimoniorum ferre haud posset felicitatem, magna subito rerum commutatio facta est. Ecce enim! cepit ADORELIAM (hoc scilicet ei nomen erat.) siue vxor eius causam suspitionis praebuerat, siue non praebuerat, cepit, inquam, illum (plura fortasse, quam videbat, extimescentem) infelix insania, quam vulgo zelotypiam vocant, quae quidem prudentiae in eo laudatae haud optimum praebet argumentum. Multis enim, quid dico multis? innumerabilibus constitit exemplis, quo quis imbecillior sit, quoque minorem sui ipsius habeat fiduciam, eo illum prouocantem esse ad malas de coniuge suo concipiendas suspiciones. Et, ni fallor, haec ipsa causa est, quare multae feminae non modo zelotypiae magis deditae sint, sed multo etiam saeuus hoc morbo agitentur, quam viri. Verissime SENECA in *Medea v. 579.*

Nulla

v

*Nulla vis flammae tumidique venti
Tanta, nec teli metuenda torti,
Quanta, cum coniux viduata taedis
Ardet et odit.*

Sed, vt ad **ADORELIAM** redeamus, nesciebat bonus ille vir, maritum, fidelem qui putauerit vxorem suam, fidelem facere, suspiciones contra prodentem ansam saepe praebere peccandi, cornuumque, quibus superbit, ipsum auctorem esse. Longissima quippe docuit experientia, vitia irritari vetando, minusque haud raro peccare, cui peccare integrum sit. Apposite **OVIDIUS** *Amor. III. 4. 17.*

Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata.

Sic interdixit imminet aeger aquis.

Quidquid seruatur, cupimus magis, ipsaque furem

Cura vocat; pauci, quod sinit alter, amant.

Vile videtur, inquit **SENECA** *Ep. 68.* quidquid patet: aperta effractarius praeterit. Sed fata ita ferebant, vt **ADORELIA**, hoc nesciens, vnice indulgeret suspicionibus suis, et quantopere vxorem suam ante amauerat, tantum mox odium contra illam conciperet, tandemque (incredibile memoratu!) eam clam e medio tollere apud animum constitueret. Eheu, quanta saeuitia, quanta crudelitas! Excusatus irae indulisset **ADORELIA**, si vxorem reapse *en avroQwga* deprehendisset. Si maritus, inquit **VLPIANVS** in *l. 3. §. 3. D. de Sero Silan. in adulterio deprehensam occidat, quia ignoscitur ei, dicendum est, non tantum mariti, sed etiam vxoris seruos liberandos, si iustum dolorem exequenti domino non resisterunt.* Paulo tamen aliter **PAPINIANVS** in *l. 22. §. 4. D. ad L. Iul. de adulter.* Ideo autem patri, non marito mulierem et omnem adulterum remissum est occidere, quod plerumque pietas paterni nominis consilium pro liberis capit: caeterum mariti calor et impetus facile decernentis fuit refrenandus. Itane duumviri illi in re notissima a se inuicem dissentiant? Nequaquam. **PAPINIANVS** enim scribit, marito haud permillum esse, vxorem in adulterio deprehensam occidere; **VLPIANVS** contra ait, marito, si id fecerit iustumque dolorem exsecutus

cutus sit, ignosci. Caede scilicet adulterarum, iure antiquo a) maritis permilla, *Lege Iulia de adult.* ipsis interdictum fuit, ita tamen, vt, si quis contra fecerit, vxoremque in adulterio deprehensam occiderit, non Legis Corneliae, sed extraordinaria tantum teneatur poena, humilioresque exilio perpetuo, honestiores contra relegatione temporaria coërceantur. *l. I. §. 5. D. ad L. Corn. de sic. l. 38. §. 8. D. ad L. Iul. de adult.* atque ita intelligendum, quod in *l. 3. D. de Scto Silan.* legitur. Conf. IO. GVIL. HOFFMANNI *Lib. sing. ad L. Iul. de adult. coërceand. p. 7. et III.*

Quoquo modo autem sese illud habet, ADORELIA vxorem in adulterio haud deprehenderat, sed, vt in Decretali ALEXANDRI III. legitur, eam tantummodo suspectam habebat. Suspicionem autem ad vxorem quidem repudiandam b), nequaquam autem ad eandem occidendam sufficere poterant. Atenim ADORELIA irae vnice indulgens vxorem fratri suo nonnullisque militibus eo tradit animo, vt in loco aliquo remoto vltimum de ea fumerent supplicium. Hi quidem tam duram in se suscipiunt prouinciam, MARIAMQUE (ita enim vocabatur) in filiam aliquam, vt eam ibi occiderent, deducunt. Strictus iam erat gladius, nihilque, nisi ictus letiferus, restabat. Sed ecce! ad pedes adfns MARIA se proiicit, passisque manibus supplex vitam beneficii loco petit. Motus ADORELIAE frater pietate atque misericordia talem erga supplicem, manibus temperat, eique hac lege atque conditione, vt sumto velo vitam in monasterio aliquo finiat, supplicii gratiam facit. Quo cognito furere ADORELIA, molestissimeque ferre, iussui

a) Ad ius antiquum etiam pertinet, quod EXM. CATONIS *Or. de dose refert GELLIVS N. A. X. 23.* In adulterio vxorem tuam si deprehendisses, sine iudicio impune necares: illa te, si adulterares, digito non auderet conringere; neque ius est, et quod legitur apud PLAVTVM in *Merc. IV. 6. 5.*

Ecastor lege dura viuunt mulieres,

Multoque iniquiore miserae, quam viri, rel.

b) Ita propter solas suspensiones CAESAR quondam repudiavit POMPEIAM, teste SVETONIO in *Caes. c. 74.*

iussui suo haud sati factum fuisse. Tandem, postquam ad se rediit, mensque ab ira paululum refedit, ipse duos ad coenobium, ubi *MARIA* degebat, deducit Episcopos, qui, factis pro more votis, velum ei imponerent. Atenim nec hi *ADORELIAE* voluntati omnino paruerunt eamque ira, vt praescriptum erat, exsecuti sunt. Cum enim, rem ipsam ignorantes, *MARIAM* adhuc esse iuuenem, filiumque habere paruulum, animum aduertissent, tam subita autem vitae mutatio ipsi suspecta esset, *MARIAM* seorsum examinarunt, ab eaque rem omnem, vt gesta erat, rescuerunt. Nec temperare sibi poterat *MARIA*, postquam omnia ordine narrauerat, quin adderet, se nequaquam ex animi sui sententia, sed solo mortis metu monasterium intrasse, et quamcunque occasionem, illud rursus relinquendi seque in libertatem vindicandi, arrepturam esse. Episcopis vitae *MARIAE* timentibus et, quae ex ea audierant, enuntiare nolentibus, alter eorum, quo *ADORELIAE* tyrannidi satisfacere videretur, dicis causa *MARIAE* velum imponit, seu, quemadmodum in Decretali *ALEXANDRI III.* dicitur, velum ei imponere simulat. Interiecto aliquo tempore *MARIAE* laetior adfulgere lux, meliorque fortuna eam expectare videbatur. *ADORELIA* enim eiusque fratre de medio sublatis, *MARIA*, temporis vtens opportunitate, triste illud, quod adhuc habuerat, domicilium celerime relinquit, cumque graue castitatis onus ferre diutius haud posset, ad nouas cum viro quodam nobili, *P.* scilicet *DE CAMBERIIS*, nuptias contrahendas pronolat. Huius in sinu atque amplexibus contra fortunae iniurias satis se tutam fore laetioresque in posterum dies visuram esse sperabat. Ast nondum aduersa contra eam desauerat fortuna, sed nouos potius idus ei parabat. Iam enim (quis crederet?) illae ipsae, quas in monasterio socias habuerat, feminae, *moniales* vulgo vocant, aequo animo quae ferre haud poterant, *MARIA* nouo cum marito vno cubante in lecto, sibi solis dormiendum esse, durissimoque castitatis voto se premi, magnos mouent clamores, remque ad Episcopum deferentes acriter instant, vt ne *MARIA* suam e monasterio fugam impune ferret, sed vt inde quantocyus retraheretur, coenobioque rursus manciparetur. Quid multa? Episcopus, rei ignarus, cum *MARIA* sui copiam non faceret, sed apud nouum maritum delitesceret, vt clamoribus virginum illarum deuotarum aliquatenus satisfaceret, ambo, et *MARIAM* et eius maritum, excommunicat, praetereaque omnes huius

huius terras, quasi ipsae tanti criminis participes essent, sacris interdictis c), eamque sententiam Archiepiscopus Tarraconensis, ad quem causa postmodo fuerat delata, confirmat. Rebus ita comparatis nihil iam nouis, in quos hoc fulmen maxime saeuiebat, restabat coniugibus, nisi ut rem ad ALEXANDRUM III. P. M. deferrent, ab eoque aequiorem peterent sententiam. Quid autem faceret in causa tam intricata Pontifex? Vna ex parte instabant virgines illae vestales, quae laetiores MARIAE inuidebant dies, maximosque ideo ciebant clamores. Intellegebat praeterea ALEXANDER, etsi Episcopus, de quo supra diximus, velum MARIAE ad speciem tantum imposuerat, nequaquam tamen in re tam seria ludos decere et iocos, nec illam veli impositionem iusta ratione pro nulla haberi posse. Quo enim res rediret, si in eiusmodi actibus sacris ludere fucumque vniuerso monialium coetui facere liceret Episcopis? Certe pessimi haec res foret exempli. Idcirco Pontifex impositionem veli ideo, quod dicit tantum causa facta esse dicebatur, nequaquam pro inani declarare, MARIAMQUE illico ab omni persecutione tutam reddere poterat. Altera ex parte haec ipsa, relicto coenobio; nouo iam nupserat marito, fortasse etiam ex eo iam grauida facta erat, maximeque fuisset durities, si Pontifex tam bene concordans matrimonium rursus dissoluere, MARIAMQUE, fortasse iam intumescentem, monasterio denuo mancipare voluisset d). Debebatne praeterea indulgere

c) Vides hic non modo *excommunicationem*, sed *interdictum* etiam, ut vocant, *locale*, i. e. censuram, qua ob contumaciam vel delictum in ecclesia commissum toti ciuitati atque ecclesiae sacrificium inducitur. Conf. *Tir. X. de sentent. excommunicat.* (*Lib. V. tit. 39.*) Excommunicatus non modo communionem ecclesiastica iuribusque inde dependentibus excludebatur, sed ab omnibus etiam vitandus erat, ut docet verficulus:

*Si pro delictis anathema quis efficiatur,
Or, orare, vale, communio, mensa negatur.*

Qui annum integrum in excommunicatione transegerat, nec absolutionem impetrauerat, *infordecere* dicebatur, ceu docent interpretes ad X. cit. *tit.*

d) Quam truculenter interdum contra eos, qui e monasterio profugerant, saeu-

dulgere monialium inuidiae, quae vnica omnis huius tumultus causa ac ratio erat? Quid quaeso virginum illarum vestalium intererat, MARIAM cum viro cubare, cuius ipsae participes fieri haud poterant?

Hic iam admirari licet singularem ALEXANDRI sapientiam, qua, ponderatis vtrinque rationibus, nodum hunc Gordium sine cuiusquam offensa aut iniuria dissoluit. Sed malo vos L. B. hoc ipsius potius, quam meis ex verbis cognoscere. Dabo autem primo Decretalem ALEXANDRI III. Epistolam, vt in *cap. I. X. de his, quae vi metusque causa fiunt*, legitur.

Perlatum est ad audentiam nostram, quod, cum quidam nobilis et potens M. uxorem suam suspectam haberet, milites sui, eius praecepto, eam ad quandam flumem ducentes, euaginato gladio occidere voluerunt, sed tandem pietate ducti sub tali conditione pepercerunt eidem, quod in monasterio de Colobris habitum susciperet monachalem. Episcopi vero missi a viro, vt ei velum imponerent, quia iuuenis erat et filium paruulum habebat, mutationem vitae suae suspectam habentes, seorsim conuenerunt eandem; quae rem patefaciens, quod mortis timore monasterium intrabat, proposuit, et quod inde, quandoocunque posset, exiret. Sed alter Episcoporum, vt viri tyrannidi satisfacere videretur, mulieri velum imponere simulauit. Tandem viro de medio sublato praedicta mulier de monasterio exiens alium maritum accepit: quos Galaguritanensis Episcopus ad instantiam sororum vinculo excommunicationis adstrinxit; ideoque mandamus, quatenus praedictam mulierem et virum, recepto sacramento, quod vestro debeant stare mandato, ab excommunicationis vinculo absoluatis, deinde tam mulierem, quam priorissam et moniales praescripti monasterii ante vestram praesentiam conuocantes, si legitime probatum fuerit, non timore mortis praedictam mulierem religionem intrasse, aut, quod fecit, postmodum ratum habuisse, ipsam ad monasterium redire et habitum depositum reassumere, censura ecclesiastica compellatis.

Quod

faeuitum fuerit, docent vel exempla, quae narrant D'ARNAVD in *libr. De-Iassensens* inscripto, P. VII. no. 7. et 8.

B

Quod saepissime fecit RAYMUNDVS DE PENNA FORTI in colligendis Decretalibus Pontificum Romanorum Epistolis, vt, veluti alter TRIBONIANVS, verba Pontificum nobis haud daret genuina, sed mutando, truncando, inferendo, et quae alia eius flagitia sunt, deprauatas nobis propinaret merces e), idem hic quoque ab eo factum esse videmus. Multo enim integrior Decretalis haecce exstat Epistola in Collectione Decretalium antiqua, quam tribus cum aliis CAR. LABAEVS edidit f). En igitur ipsa, quibus ALEXANDER vsus est, verba, nisi quatenus librariorum fortasse culpa nonnihili vitii ipsis inhaeret.

Relatum est ad audientiam nostram, quod, cum quidam vir nobilis, prudens et potens A. nomine, M. mulierem de Oreia quondam, uxorem suam suspectam haberet, fratri et militibus suis g) praecepit, vt eam longe ad priuata loca deducerent et gladio occiderent; qui cum ipsi h) ad quandam siluam duxissent, et euaginato gladio eam occidere vellent, eadem ad pedes cognati cecidit et, vt sibi vitam seruaret, lacrimosa supplicatione rogauit. Cognatus i) vero misericordia et pietate ductus ei sub tali conditione

e) Vid. Perill. 10. CHR. GVIL. DE STECK Comment. de interpolationibus Raymundi de Penna Forti, Lips. 1754.

f) Vid. Antiquas Collectiones Decretalium cum ANT. AVGVSTINI et IAC. CVIACII notis et emendationibus, Parisiis 1609. Collect. I. p. 26.

g) Verbum miles medio aeuo plerumque significabat vasallum, equitem, (einen Ritter,) vt praeter alios docet W. E. CHRISTIANI in d. Gesch. d. Herzogth. Schleswig und Hollstein, P. II. p. 163. eodemque significatu fortasse hic etiam accipiendum est.

h) Lege ipsam.

i) Nemo non videt, cognatum hic positum esse pro adfme seu fratre mariti, quo sensu hoc verbum apud scriptores veteres haud legitur. Occurrit autem apud scriptores cadentis latinitatis, (vid. CANGIUS in Glossar. s. v. cognatus,) itemque pro viro sororis in Inscriptionibus, vt notatum legi in BAS. FABRI Thes. T. I. p. 1706. edit. nouiss. quae cura I. H. LEICHTI Lips. 1749. prodit.

ditione pepercit, quod in monasterio de Colobres *k*) habitum monasticum deberet suscipere. Quo audito maritus eius, quia reservata erat ad vitam, graue plurimum tulit; sed tamen postmodum acquieuit, sicque factum est, quod duos Episcopos Caesaraugustan. *l*) et Trifasonen. *m*) ut eam benedicerent, et ei velum imponerent, ad monasterium ipsum adduxit. Episcopi vero rem ignorantes et, quia iuuenis erat et filium habebat parvulum, mutationem vitae suae suspectam habentes, eam seorsum conuenerunt, quae utique ipsis rem per ordinem patefaciens, quod mortis timore, et non bono animo monasterium intrabat, proposuit, et quod, quandocumque posset, inde exiret, nihilominus adiecit. Tunc Episcopis de morte ipsius timentibus, et, quod ab ea audierant, propalare nolentibus, alter eorum Tyrason. 5. ut viri illius tyrannidi satisfacere videretur, mulieri velum imponere simulauit. Tandem autem, viro et fratre de medio sublatis, praedicta mulier de monasterio exiit et cuidam nobili, P. videlicet de Camberiiis, nupsit. Sorores autem cum reclamarent, et Episcopo Calaguritan. conquestae fuissent, et Episcopus non posset eam videre, nec super his conuenire, ad instantiam sororum eam et virum, quem acceperat, excommunicauit, et totam terram eius interdixit, ignorans, quo modo res processisset, quam utique sententiam ven. F. noster Tarraconen. Archiepiscopus postmodum confirmauit. Nos igitur, de honestate et prudentia vestra confidentes, causam ipsam experientiae vestrae duximus committendam et sine canonico terminandam. Ideoque dis. u. per. A. S. prae. n. qua. praedictam mulierem et virum, recepto iuramento, quod vestro debeant stare mandato, ab excommunicationis vinculo absoluatis; deinde tam mulierem, quam Priorissam et moniales praescripti monasterii ante vestram praesentiam conuocantes, causam diligentissime audiatis et sine canonico terminetis. Quodsi legitime probatum fuerit, non timore mortis praedictam M. religionem intraisse, aut, quod fecit, ratum postea habuisse, ipsam ad monasterium redire et habitum depositum resumere, censura ecclesiastica compellatis.

B 2

Datum

k) Loco de Colobres ANT. AVGVSTINVS legendum censet de Tolabres.

l) Caesaraugusta s. Augusta Caesarea hodie dicitur Saragossa.

m) Lege Tyrasonem.

Datum autem est hocce rescriptum ad *Episcopum Oescensem* n) et *Priorem Sanctae Mariae Caesaraug.* quorum fidei ALEXANDER III. hanc causam committit, ita tamen, vt modum simul ea in re seruandum ipsis praefiberet. Iubentur scilicet 1) P. DE CAMBERIIS eiusque vxorem, si antea iureiurando promiserint, se iudicum mandato staturos eisque obsequium praestaturos esse, sacrorum interdictione rursus soluere, 2) MARIAM eiusque aduersarias, Priorissam puta et moniales memorati coenobii, ad se vocare, causamque auditis partibus diligenter examinare, tandem 3) ita eam componere, vt Priorissae et monialium postulatio tunc demum admittatur, si probare velint ac possint, MARIAM nequaquam mortis timore, sed ex animi sui sententia, religioni se addixisse, aut, quod antea coacta fecerit, postea, periculo liberatam, ratum habuisse; quod si fuerit probatum, 4) MARIAM, vt in monasterium redeat, velumque depositum recipiat, compellere. Optima merito haec Pontifici litem istam componendi visa est ratio, vtpote qui ex narratione facti facile poterat iudicare, actrices id, quod ipsis iniungeretur, numquam probaturas esse. Etenim vita MARIAE hac ipsa lege atque conditione, vt monasterium aliquod ingrederetur velumque susciperet, donata fuerat, idemque ipsa coram Episcopis adseuerauerat. Hac igitur ratione et monialium clamoribus satisfiebat, et MARIAE saluti prospiciebatur; itaque magnarum quaestionem, paucis etsi verbis, etiam IAN. A COSTA in *Commentar. in Decretales Gregorii IX. p. 255.* sed, vt verum fatear, haud omnino eius adstipulari possum sententiae. Scribit scilicet: *Fuit igitur simulata impositio veli, quae non videtur legitima, vt de simulatis nuptiis Ictus ait in L. 30. D. de R. N. ideoque marito mortuo mulier de monasterio exiens alium maritum accepit.* Iam quaero, si veli impositio non fuit legi-

n) *Oscenses* et *Calagurritani*, Hispaniae populi, iam apud CAESAREM de B. C. Lib. I. cap. 60. occurrunt: *Interim Oscenses et Calagurritani, qui erant eum Oscensibus contribui, mixtur ad eum legatos, seseque imperata facturos pollicentur.* — Contributi hic sunt, qui in diuersis oppidis aut vrbibus degentes vnam constituunt ciuitatem; quo sensu hoc verbum etiam ap. LIVIUM et PLINIUM mai. legitur.

legitima, sed nulla atque inanis, *MARIA*que eam ob causam monasterio relicto alii nubere potuit marito, quo quaeso probatio, *MARIAM* velum mortis timore haud suscepisse? Sane contra impositionem veli per se nullam nec allegatione exceptionis vis et metus opus est, nec contrarii probatio admittitur. Nec huc quadrat *l. 30. D. de R. N. vbi CAIVS: Simulatae nuptiae nullius momenti sunt. Nuptiis simulatis opponuntur verae apud TERENCEM in Andr. III. 1.* Ecquis autem a nuptiis, quas apud Romanos vel solus consensus faciebat, (*l. 30. D. de R. I.*) ad actum sacrum, qualis est veli impositio, argumentum ducere audeat? Ego certe haud fecerim.

Sed nec in eo subscribere *IAN. A COSTA* possum, quod ait, Pontificem ita rescripisse arg. *l. 2. et 3. C. de his, quae vi metus causa gesta sunt.* Quodsi quis enim has leges euoluerit, parum sane similitudinis eas cum hac specie habere perspiciet. Meliore fortasse iure huc traxisset *l. 4. C. eod. vbi GORDIANVS: Si per vim vel metum mortis aut cruciatus corporis venditio a vobis extorta est, et non postea eam consensu corroborastis, rel.* Sed haud video, quare Pontifex non ipsum edictum praetorium: *Quod metus causa gestum erit, ratum non habebō,* (de quo in *Pand. Lib. IV. Tit. 2.* exponitur) ante oculos habere potuerit. Nullus enim metus iustior est, quam metus mortis, quo pertinent *l. 3. 7. et 8. D. h. t.* Sane, vt *IOVVS II. 4.* ait, *quidquid habet homo, dat pro sua vita.* Hanc optant viri atque mulieres, pauper et diues, senex aequae ac iuuenis, doctus atque indoctus, et vel ipse philosophus, quamuis praeclara multa de contemptu mortis differens, idque

*Omnibus in terris, quae sunt a Gadibus usque
Auroram et Gangem. — —*

Nunc autem indicenda sunt sollempnia inauguralia

CANDIDATI DOCTISSIMI
CAROLI FRIDERICI CVRTII
LIPSIENSIS

qui sua de vita, laudabiliter adhuc acta, ipse his verbis exposuit:

Natus sum Lipsiae anno huius seculi sexagesimo quarto, patre CHRISTIANO FRIDERICO, causarum quondam patrono, quem infantiae annos nondum egresso praematura mors mihi abstulit, et matre CHRISTIANA FRIDERICA, e gente HILSCHERIA. Prima quidem litterarum rudimenta domesticae praeceptorum quorundam institutioni debeo, sed ab ineunte anno LXXVI. publica etiam scholae Nicolaitanae disciplina usus sum, ubi MARTINII et FORBIGERI in me merita magni facio. Elapso autem triennio, et quod excurrit, in illustrem scholam Portensem me contuli, ubi GEISLERO, tum Rectori, nunc vero Serenissimo Duci Saxoniae Gothano ab aulae consiliis, plurima debeo. Unde post quadriennium reuersus ao. LXXXIII. a Generoso. et S. R. DE WINCKLER, tum Rectore Magnifico, discipulum in hac academia numero insertus sum. Ac in rebus quidem ad philosophiam pertinentibus SEYDLITZII, PLATNERI et WIELANDI scholis interfui. In mathematicis GEHLERVM, in physicis KÜHNIVM secutus sum. Rerum gestarum historias enarrarunt BECKIYS, WIELANDVS et HILSCHERVS. Addicendae

cendae autem legitimae scientiae haec fuit ratio, ut iuris naturae WIELANDVM et SAMMETVM, iuris ciuili et publici itidem SAMMETVM atque BIENERVM, iuris feodalis eundem BIENERVM, iuris canonici, criminalis, Germanici atque iudicarii SCHOTTVM, Saxonici vero KINDIVM, qui nunc est Sereniss. Saxon. Electori a prouocationum consiliis, doctores legerem. Artem ex actis referendi me docuit S. R. DE WINCKLER. Praeterea STOCKMANNI et BIENERI exercitationibus disputatoriis interfui. Superato utroque examine ultimam admouit manum V. E. IO. GEORG. LOTICHIVS, Supremae Curiae et Consistorii Lips. Aduocatus ordinarius, quo, cui plura debeam, neminem scio. Denique praeterire non possum, quod Ex. CHRIST. GOTTL. HAVBOLD, quam ao. LXXXVI. Diss. de legibus maiestatis, latis ante legem Iuliam, ex philosophorum cathedra defenderet, respondentis partes mihi demandauerit. Nunc ad altiora progressurus ab Illustri Ictorum Ordine petii, ut summos in utroque iure honores in me conferre non dedignetur.

Cui desiderio, postquam in examine, quod vocant, rigoroso Collegii expectationi omni ex parte satisfecit, cum deesse haud potuerimus, ut publice etiam de eius profectibus constet, proximo die Mercurii in auditorio Ictorum hora a meridie II. J. 4. C. de his, quae vi metusue caus. gest. sunt, interpretabitur, mox autem a. d. XXIV. huius mensis hora IX. eodem loco Diss. de finibus exceptionis legis Anastasiana caute regundis sine praeside publice defendet, quo facto vir illustris atque excellentiss. Dn. D. AVG. FRID. SIGISMUND. GREEN, Suprem. Cur. Prouincial. et Ord. Ictor. Assessor, Ampliss. Senatus Lips. Syndicus, fautor et collega honoratissimus, cui ex eiusdam Ordinis decreto promotoris munus delegaui, summos in iure honores cum omnibus priuilegiis atque iuribus huic dignitati adnexis, sola spe ad sessionem in Collegio nostro adspirandi excepta, ipsi tribuet atque concedet.

Quam

XVI

Quam sollemnitatem vt RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, COMITES ILLVSTRISSIMI, VTRIVSQUE REIP. PROCERES GRAVISSIMI, CIVES denique GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE praesentia sua honorifica splendidiorem reddere velint, enixissime rogamus. Sc. Lipsiae a d. XIX. Decembris MDCCLXXXIX.

LIPSIAE

EX OFFICINA SAALBACHIA.

Leipzig, Diss., 1789 P-Z

X 241 78 29

ULB Halle

3

006 383 351

B.I.G.

Farbkarte #13

9950

No: 1777

~~1789, 19.~~

2

PROCANCELLARIVS
IOS. LVD. ERN. PÜTTMANNVS

I. V. D
CATHEDRALIS ECCLESIAE NVMBVRGBENSIS CANONICVS
PANDECT. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR
ASSESSOR

SOLLEMNIA INAVGVRALIA
PRAECLARISSIMI CANDIDATI
CAROLI FRIDERICI CVRTII
LIPSIENSIS

A. D. XXIV. DECEMBRIS MDCCLXXXIX

PUBLICE CELEBRANDA

INDICIT

